

KOMENTAR NVO NA PREDLAGANI ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O TUJCIH (EVA: 2026-1720-0006)

Spodaj podpisane NVO v nadaljevanju podajamo komentarje na predlagane spremembe Zakona o tujcih. Pri tem želimo prvotno izpostaviti, da je bil rok za podajo komentarjev na predlagane spremembe izjemno kratek. NVO tudi nismo bile vključene v pripravo predlaganih sprememb, kljub temu da imamo neposreden stik z osebami, ki jih spremembe zadevajo in konkretne informacije o tem na kakšen način jih bodo predlagane spremembe prizadele. Postopek sprejema predlaganih sprememb je tudi izrazito netransparenten, saj je bil predlog zakona predstavljen takoj po tem ko je bil končan postopek komentiranja prejšnje verzije spremembe zakona. Oba predloga za zakonsko spremembo Zakona o tujcih, kot bo podrobneje predstavljeno v nadaljevanju, po našem mnenju bistveno otežujeta prihod in integracijo priseljencev v Slovenijo in imata izključen namen odvrčanja priseljencev. Predloga tako ne sledita ne sprejeti Migracijski strategiji niti ne sprejeti Strategiji vključevanja. Kot prejšnji, je tudi novi predlog ZTuj-2J brez ustrezne vizije za učinkovito upravljanje migracij v Sloveniji.

Opozarjamo, da bo imel sprejem predlaganih sprememb zakona širše gospodarske, ekonomske, integracijske in socialne posledice. Zaradi predlaganih sprememb, ki vsebujejo izključno zaostrovanje pogojev za pridobitev in ohranitev dovoljenj za prebivanje v Sloveniji, bo Slovenija postala bolj nepriljubljena za tuje delavce, kar bo imelo širše posledice na že tako izčrpan trg dela. Ne le da bodo delodajalci tujo delovno silo težje pridobili, prav tako jo bodo težje tudi ohranili. V uvodnem delu zakonodajnega predloga, ki naj bi zajemal tudi oceno stanja in finančne posledice zakonskega predloga, predlagatelj ni pojasnil na kakšen način bo nadoknadil pomanjkanje delovne sile in učinke, ki jih bo imelo to pomanjkanje na državno blagajno, gospodarstvo, konkurenčnost in nasploh na razvoj družbe.

Komentar predlaganega 3. člena, ki spreminja 33. člen: pogoji za izdajo dovoljenja za prebivanje

V skladu s predlogom, bodo morali priseljenci v postopku izdaja dovoljenja za prebivanje izkazati, da imajo sredstva za preživljanje v višini **dva kratnika osnovnega zneska minimalnega dohodka**. Znesek, ki ga mora priseljenec izkazovati v okviru izkazovanja zadostnih sredstev za preživljanje, bo tako še enkrat višji, kot do sedaj.

Priseljenci bodo morali v postopku pridobitve dovoljenja za prebivanje tako izkazovati, da bo njihov neto prejemek v Sloveniji približno enak neto prejemku minimalne plače. Pri tem je potrebno poudariti, da se v sredstva za preživljanje ne štejejo dodatki k plači, npr. malica in prevoz.

Izpostavljamo, da je dvig izkazanih sredstev za preživljanje za državljana tretje države na dvakratnik osnovnega zneska minimalnega dohodka nesorazmeren. Tako visokih zneskov številni priseljenci ne bodo mogli izkazati, saj ne prejemajo tako visokih prihodkov (primer: davčni nerezident). Izpolnjevanje pogoja bo tako mogoče le v primeru, da jim bodo delodajalci ustrezno zvišali plače. Podpisane NVO dvige plač nad minimalno plačo absolutno podpiramo, vendar opozarjamo, da v praksi številni tuji delavci, kljub velikemu povpraševanju delodajalcev po delavcih, še vedno prejemajo le minimalno plačo. NVO tako ne pričakujemo, da se bodo delodajalci na predlagane zakonske spremembe odzvali z opaznim dvigom plač. Še več - tudi med tistimi delodajalci, ki se bodo odzvali na predlagane

spremembe z dvigom plače, se jih bo zagotovo našlo nekaj, ki bodo dvig plače za tujega delavca pogojevali z vračilom denarja. Predlagatelj poskuša predlagano spremembo sicer utemeljiti na s sledenjem Strategiji vključevanja tujcev, ki niso državljani Evropske unije, v kulturno, gospodarsko in družbeno življenje Republike Slovenije (2023), kljub temu, da vsebini strategije predlagani ukrep očitno nasprotuje. V strategiji je namreč zapisano, da je temeljni cilj politike vključevanja tujcev oblikovati pogoje, ki bodo posamezniku, ki prihaja v naše okolje, omogočali dostojno, samostojno in neodvisno delovanje v družbi, v kateri se bo počutil kot del celote. V ta namen je priseljencem potrebno logično zagotoviti ustrezne pogoje vključevanja.

Vendar se v praksi prevečkrat zgodi, da so pogoji vključevanja slabi saj so priseljenci podvrženi delovno intenzivnim pogojem dela za minimalno plačo. To je realnost življenja priseljencev v Sloveniji, ki se s spremembo Zakona o tujcih ne bo izboljšala. V praksi bo podvojitev zahtevanega (mesečnega) zneska za preživetje najverjetneje zelo hitro povzročila temeljite migrantske premike na slovenskem trgu dela. Priseljenci in (njihove družine), kateri prihajajo iz bližnjih držav ("t.i. balkanski bazen") bodo morali dodobra premisliti svoj prihod v Slovenijo. Številni se bodo najverjetneje usmerili v sosednje države (Avstrijo, Nemčijo) ali pa zapustili Slovenijo in odšli nazaj v matično državo. Po drugi strani pa bi se lahko opazno povečal individualni pritok priseljencev iz oddaljenejših držav, kot je recimo Nepal, Bangladeš, Indija. Samo po sebi slednje seveda ni problematično. Še kako problematičen pa je tako imenovani "poslovni model", v katerega je ujeta ničkoliko priseljencev iz Nepala, Bangladeša, Indije, itn. Kajti vsi(!) ti delavci morajo plačati "matični" agenciji, v matičnih državah, v povprečju med 6 in 10 tisoč evrov za prihod v Slovenijo. Predlagana sprememba zakonodaje je tako pisana na kožo prav vsem tem oderuškim "agencijam" v matičnih državah delavcev. Delavci so ob prihodu v Slovenijo tako globoko zadolženi in popolnoma podvrženi delodajalcem, ki pogosto igrajo tudi vlogo njihovih najemodajalcev ter delavcem zaračunavajo visoke zneske za najem ležišč (!).

Predlagana sprememba tako ne sledi Strategiji vključevanja tujcev saj ne uvaja ustrežnejših pogojev njihovega vključevanja v slovensko družbo in ne prinaša boljših delovnih in življenjskih pogojev za tuje delavce. Nasprotno predlagana sprememba celo spodbuja poslovni model oderuških agencij v matičnih državah, ki v Slovenijo prihajajo prezadolženi, s tem pa so bolj ranljivi za različne oblike izkoriščanja.

Glede na navedeno NVO predlagamo, da se predlagana sprememba v celoti umakne.

Komentar predlaganega 5. člena, ki spreminja 37. a člen: pristojnost in postopek za izdajo enotnega dovoljenja

Predlagamo, da se v skladu s formulacijo 3. odstavka 5. člena Direktive 2024/1233, novemu petemu stavku 37. a člena doda besedna zveza "in o njenem izidu". Novi peti stavek bi se tako glasil:

"Če prošnjo za izdajo ali podaljšanje enotnega dovoljenja vloži tujcev delodajalec, tujca pravočasno obvešča o stanju prošnje in njenem izidu".

Na enak način predlagamo, da se spremeni novi šesti stavek, ki bi se tako glasil: "Pooblastilo tujca delodajalcu ni potrebno za vlaganje dopolnitev k prošnji za izdajo ali podaljšanje enotnega dovoljenja ter za pridobitev informacije glede stanja prošnje za izdajo ali podaljšanje enotnega dovoljenja in njenem izidu."

Komentar predlaganega 7. člena, ki spreminja 44. člen: dovoljenje za začasno prebivanje zaradi študija

V skladu s predlagano spremembo bodo morali tudi priseljenci, ki želijo v Republiki Sloveniji prebivati na podlagi študija tekom postopka izkazovati sredstva v **višini dva kratnika osnovnega zneska minimalnega dohodka**. Tako kot do sedaj bodo priseljenci, ki želijo bivati na podlagi študija, lahko izkazovali sredstva za preživljanje na podlagi pridobljenih sredstev s strani izobraževalne organizacije ali z izjavo staršev. Vendar pa sredstva, ki jih priseljencem namenijo izobraževalne institucije, v praksi ne dosegajo zahtevanega zneska. Navedeno pomeni, da bodo v vsakem primeru sredstva za preživljanje priseljenci morali izkazovati tudi z izjavo staršev.

Poudarjamo, da je selekcija tujih študentov glede na finančne zmožnosti, ki jih predlagana sprememba še pogloblja, nesmiselna, saj so za študij bistvene sposobnosti in znanje in ne razslojevanje študentov glede na njihovo finančno stanje. Takšno razločevanje je v nasprotju z načelom univerzalnega dostopa do izobrazbe, ki bi mu morali slediti zavoljo zagotavljanja enakih možnosti in spodbujanja kakovostnega študija. V praksi so študentje iz tujine izredno motivirani za študij, številni imajo izjemno dobre rezultate in pogosto dosegajo vrhunske visoke dosežke na visokošolskih ustanovah v Sloveniji.

Študente so starši dolžni preživljati v času študija oz. do dopolnjenega 26. leta. Vendar pa smo v praksi zaznali primere, ko bodisi nekateri nimajo več staršev (so pokojni) bodisi niso v stiku z njimi oz. starši ali zakoniti zastopniki ne odobravajo odločitve odhoda na študij v tujini. Študentom, ki ne bodo pridobili izjave staršev ali zakonitih zastopnikov o zadostnih sredstvih za preživljanje, bodo morali pogoj torej izkazovati s štipendijo, pri čemer štipendije ne dosegajo novega zahtevanega zneska in/ali s sredstvi na računu. Za študente ali bodoče študente je zahtevan znesek - ki mora biti pomnožen s številom mesecev v letu, in skupaj znaša več kot 12.000 € - nedosegljiv. Poleg tega opozarjamo, da številni tuji študenti prihajajo iz držav nekdanje Jugoslavije, kjer je domača valuta šibkejša od zahtevanega evra, kar jih postavlja v še bolj neenak položaj ob zahtevi dokazovanja zadostnih sredstev za preživljanje. Zakonski pogoj ne upošteva dejstva, da ob prihodu v Slovenijo študenti lahko delajo prek študentskega servisa in si na ta način zagotavljajo sredstva za preživljanje vendar teh sredstev ni mogoče vnaprej napovedati in prikazati, kot je to mogoče z delovnimi pogodbami ljudi, ki v Slovenijo prihajajo na podlagi dovoljenj za prebivanje in delo.

Prav tako menimo, da predlagana **sprememba neutemeljeno diskriminira mladoletne priseljence, ki se v Sloveniji nahajajo z družinskimi člani**. Menimo, da predlagana sprememba ne preneha strogega testa sorazmernosti, saj ukrep ne zasleduje zakonitega cilja in je zato arbitraren. Iz utemeljitve predloga je razvidno, da je namen predlagatelja, da mladoletni priseljenci, ki se v Sloveniji nahajajo z družinskimi člani, tukaj prebivajo **IZKLJUČNO na podlagi združitve družine**. Namen predlagane spremembe, je priseljske družine usmeriti izključno v dovoljenje za prebivanje na podlagi združitve družine, za vse družinske člane. Ker se istočasno bistveno povečuje zahtevani znesek za izkazovanje sredstev za preživljanje v postopku združitve družine, bo to v praksi pomenilo, da družinski člani do navedenega dovoljenja ne bodo mogli dostopati. **Ker predlagatelj ni utemeljil**

razloga za sprejem ukrepa, sam ukrep tudi ni nujen, primeren ali sorazmeren v ožjem smislu.

Predlagana sprememba, z izključevanjem mladoletnih priseljencev s spremstvom, tako to skupino priseljencev hkrati diskriminira in jim onemogoča pridobitev dovoljenja za prebivanje v Sloveniji, posredno (kot je podrobneje pojasnjeno v nadaljevanju) pa jim tudi krši pravico do družinskega in zasebnega življenja.

Glede na navedeno NVO predlagamo, da se predlagana sprememba v celoti umakne.

Komentar predlaganega 10. člena, ki spreminja 47. člen: združitev družine in pravica do celovitosti družine

Glede časovnega pogoja:

Predlagana sprememba bistveno podaljšuje čas, v katerem lahko posameznik zaprosi za združitev družine. Prvotno opozarjamo, da **prvi odstavek 8. člena Direktive sveta 2003/86/ES** o pravici do združitve družine določa, **da lahko države članice od sponzorja zahtevajo, da je zakonito na ozemlju države članice največ 2 leti preden se mu pridružijo družinski člani**. Pri tem je pomembna dikcija "preden sem mu pridružijo družinski člani". Iz dikcije izhaja, da se postopek združitve družine lahko začne pred potekom dveh let zakonitega prebivanja in tudi konča z ugodeno prošnjo, le družinski člani lahko na ozemlje države članice pridejo po poteku dveh let. Navedeno pomeni, da je **predlagana sprememba v nasprotju z Direktivo o pravici do združitve družine in da krši pravico do družinskega in zasebnega življenja, zajeto v 8. členu EKČP in 7. členom Listine EU o temeljnih človekovih pravicah**.

Podaljšanje časovnega obdobja zakonski predlog **utemeljuje z popolnoma novim razlogom** in sicer: *"To je obdobje, v katerem se bo lahko ugotovilo, ali se je tujec (združevalec družine) prilagodil in spoštuje naš pravni red Republike Slovenije."* Namen in cilj združevanja družine ni presoja sponzorjeve integracije. Ne le da ni jasno, na kakšen način predlagatelj predvideva in bo presojal "prilagoditev" družinskega člana, spoštovanje pravnega reda Republike Slovenije ni pogoj, ki se presoja v postopku združitve družine ampak v postopku podaljšanja dovoljenja za prebivanje samega sponzorja. S predlagano spremembo, predlagatelj tako zastavljenega cilja sploh ne more doseči. Že zato je predlagana sprememba neustavna. Poleg tega besedilo **Preambule k Direktivi 2003/86/ES** jasno poudarja, da **je ravno združitev družine tista, ki pomaga ustvariti socialno in kulturno stabilnost, ki olajša vključevanje državljanov tretjih držav v države članice EU** (Preambula, tč. 4). Z vidika integracije bi bilo torej smiselno stremeti k čim hitrejši in ne čim poznejši združitvi družine. Na vprašljivost uvajanja časovnih pogojev prebivanja kaže tudi odločitev **Sodišča EU v zadevi Parlament proti Svetu (C-540/03)**. Sodišče je pri presoji skladnosti 8. člena Direktive 2003/86/ES s pravico do družinskega življenja pojasnilo, da je trajanje prebivanja lahko le eden od dejavnikov pri presoji prošnje za združitev družine (tč. 99). Navedeno pomeni, da Sodišče EU (izhajajoč iz premise, da je glavni namen časovnih pogojev uspešnejša integracija) ocenjuje, da je ta cilj kljub zakonsko določenemu daljšemu časovnemu obdobju v konkretnih primerih dosežen že bistveno prej.

Ponovno poudarjamo, da je predlagana sprememba v neposrednem nasprotju z določili Direktive 2003/86/EC, ki dopušča uvedbo časovnega pogoja prebivanja v trajanju največ dveh let. A hkrati izpostavljamo, da bi bilo tudi podaljševanje časovnih okvirjev znotraj izjem, ki jih omogoča pravo EU, izrazito problematično z vidika sorazmernosti (zlasti z vidika primernosti) posega v pravico do družinskega življenja. Takšno stališče izhaja tudi iz Smernic Evropske Komisije za uporabo Direktive 2003/86/EC.¹ V Smernicah Evropska Komisija poudarja, da je dopustnost t.i. čakalnih dob za združitev družine odvisna od tega, ali pogoj dejansko služi namenu, ki naj bi mu sledila (tj. boljši integraciji), ter od presoje sorazmernosti pogoja. **Evropska komisija države članice celo poziva, naj bodo - v izogib pretiranim posegom v pravico do družinskega življenja - čakalne dobe omejene na najkrajše možno obdobje.**

Glede dvakratnika osnovnega zneska minimalnega dohodka:

Predlagana sprememba tudi bistveno povečuje zahtevano višino zadostnih sredstev za preživljanje, ki jih bo moral izpolnjevati sponzor tekom postopka združitve družine. **Menimo, da je nova zahtevana višina sredstev, ki bi jo moral izkazovati sponzor tako visoka, da bo v praksi večini sponzorjev odvzela pravico do združitve družine. Predlagano spremembo je potrebno presojati skupaj z predlagano spremembo 33. člena Zakona o tujcih, ki se nanaša na pogoje za izdajo dovoljenja za prebivanje, predvsem višino sredstev za preživljanje, ki jih mora izkazovati sponzor.**

Nova višina zahtevanih sredstev je **neutemeljena, nesorazmerna in neprimerna**. V predlogu zakona niti ni pojasnjeno, kateri cilj se s povečanjem zasleduje. V postopku združitve družine morajo priseljenci že sedaj izkazovati, da imajo zadostna sredstva za preživljanje družinskih članov. V času izdanega dovoljenja za začasno prebivanje imajo priseljenci in njihovi družinski člani izjemno omejen dostop do socialnih pravic. Osebe, ki v Sloveniji prebivajo na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje zaradi združitve družine nimajo dostopa do velike večine pravic iz javnih sredstev, kot so redna ali izredna denarna pomoč, varstveni dodatek, subvencija najemnine in tako naprej. V praksi se torej družine dejansko preživljajo s prihodki, ki jih imajo na voljo. Predlog tudi ne upošteva, da priseljenci v Sloveniji pogosto opravljajo nižje plačana dela. V skladu z novim predlogom bi morali priseljenci v postopku združitve družine izkazovati neto prihodke v višini:

- 1.014,86 za sponzorja
- 578,57 za naslednjo odraslo osebo
- 598,76 za otroka.

Sponzor bo moral tako v primeru združevanja z zakoncem in otrokom izkazovati **NETO** prihodke v višini 2192,19 EUR. Po podatkih statističnega urada znaša v I. 2026 povprečna mesečna neto plača v Sloveniji 1.723,31 EUR. Predlagano povišanje je tako nesorazmerno in ne ustreza dejanskemu plačnemu stanju v Sloveniji.

Navedeno pomeni, da večina priseljencev v Sloveniji ne bo mogla združevati družine, s čimer jim bo dejansko odvzeta pravica do družinskega in zasebnega življenja, temeljna človekova pravica kot izhaja iz EKČP, Listine EU o temeljnih pravicah in Ustave RS.

¹ COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL on guidance for application of Directive 2003/86/EC on the right to family reunification, COM 2014(2010) final.

Glede zvišanja ravni slovenskega jezika:

Prvotno bi želeli opozoriti, da je **Zagovornik načela enakosti**², že ob uvedbi znanja slovenskega jezika na preživetveni ravni, kot pogoja za podaljšanje dovoljenja za prebivanje na podlagi 47. člena Zakona o tujcih, opozoril, da je **ukrep diskriminatoren**. Uvedba pogoja znanja slovenskega jezika namreč **velja za specifičen krog priseljencev** - državljane tretjih držav in NE zavezuje državljanov EU, držav EGP in Švicarske konfederacije. Pri tem je dodatno opozoril na kontekst zahtevanega pogoja, **saj je od izpolnjevanja pogoja odvisna ohranitev oz. podaljšanje dovoljenja na podlagi združitve z družino**. Zagovornik načela enakosti je že takrat opozoril, da bo zahteva po izpolnjevanju znanja slovenskega jezika, kot pogoj za podaljšanje dovoljenja za prebivanje, posredno diskriminira in bo posledično najbolj prizadela ranljive skupine, predvsem otroke in ženske z mlajšimi otroci. **Na enak način kot ob uveljavitvi pogoja znanja slovenskega jezika tudi predmetni predlog, ki bo zmanjšal višino sofinanciranja tečajev slovenskega jezika in ukinil brezplačno opravljanje izpita diskriminira državljane tretjih držav, posebej priseljenke.**

Zahteva po znanju slovenskega jezika namreč ne zavezuje sponzorja (dokler ne vloži prošnje za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje) ampak družinske člane, pri čemer so ukrepu izpostavljene predvsem ženske, saj lahko otroci izpolnjevanje pogoja znanja slovenskega jezika izkazujejo z udeležbo v slovenskem izobraževalnem sistemu. **NVO pri tem opozarjamo, da v praksi že zaznavamo primere ko zaradi neizpolnjevanja pogoja, priseljenke ne morejo podaljševati dovoljenj za začasno prebivanje.** Priseljenke tako pristanejo v pravnem položaju v katerem ni jasno ali bodo v Sloveniji lahko ostale.

K temu je potrebno dodati še **izjemno kratek rok za izpolnitev pogoja** - družinski člani priseljencev se morajo tečaja slovenskega jezika udeležiti in ga uspešno zaključiti v enem letu od izdaje dovoljenja za prebivanje (ne nujno eno leto od prihoda v Slovenijo!), saj v nasprotnem primeru, dovoljenja za prebivanje, ki se prvič izda za obdobje enega leta, ne bodo mogli podaljšati.

Zvišanje ravni z preživetvene ravni na raven A2 diskriminacije ne bo odpravila ampak bo težave pri izpolnjevanju pogojev za podaljšanje dovoljenja za prebivanje, še dodatno poglobila.

Ukrep bo dodatno prizadel polnoletne otroke, ki se šolajo. Zanje za izkazovanje pogoja znanja slovenskega jezika, ne bo več dovolj, da so sprejeti v javnoveljavne izobraževalne ali študijske programe, ki se izvajajo v slovenskem jeziku ampak bodo morali izkazati, da so tovrsten program dejansko zaključili. To pomeni, da bodo morali v času študija, tako kot zakonec, opraviti tečaj in izpit iz slovenskega jezika na ravni A2. V kolikor pogoja ne bodo izpolnili, tako kot zakonec, ne bodo mogli podaljšati dovoljenja za prebivanje. Pri uvedbi predloga se predlagatelj sklicuje na "številne primere (fiktivnih) vpisov polnoletnih tujcev v osnovno šolo za odrasle čimer je sicer pogoj znanja jezika na zakonski ravni sicer izpolnjen, vendar je bil namen predlagatelja pri pripravi te določbe v okviru Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih (ZTuj-2I) drugačen, in sicer s ciljem, da zajame primere, ko se nekdo npr. že redno šola v okviru srednješolskega ali univerzitetnega študijskega programa, pa srednješolskega ali univerzitetnega programa še ni zaključil." Ne

² Mnenje Zagovornika načela enakosti št. 0070-5/2023/1 z dne 23. 3. 2023.

le da predlagatelj v utemeljitvi ni ponudil nobenih konkretnih podatkov ali statistike o tovrstnih vpisih, prav tako ni pojasnil, kaj se šteje kot "fiktivni vpis" in ni naslovil izpostavljenega "problema" na način, da bi priseljensec moral izkazovati, da program dejansko obiskuje. V tem primeru bi bil pogoj lahko izpolnjen in prekomerno zaostrovanje izpolnjevanja pogoja ne bi bilo potrebno za vse polnoletne priseljence ampak le za tiste, ki pogoja znanja slovenskega jezika dejansko ne izpolnjujejo.

Ravni znanja jezika sicer določa t.i. Skupni evropski jezikovni okvir (SEJO), na katerega se pri utemeljitvi dviga ravni znanja jezika sklicuje tudi predlagatelj. Pri tem predlagatelj, dviguje za pridobitev začasnega dovoljenja za prebivanje raven s "preživetvene ravni" na raven A2, za pridobitev stalnega dovoljenja za prebivanje (v nadaljevanju komentarja) pa z A2 na B1. Gre za drugo in tretjo od šestih ravni SEJO lestvice. Še posebej za združevanje z družino je zvišanje ravni na A2 povsem nesorazmeren ukrep, saj gre za kar 2 ravni višje zahtevano znanje od sedanje ureditve (preživetvena raven, ki je bila raven pred A1 in raven A1). Predlagatelji novele svoj predlog utemeljujejo s ciljem ustvarjanja pogojev za »dostojno, samostojno in neodvisno delovanje v družbi«. Vendar pa predlagane spremembe cilja ne zasledujejo, v praksi niso smiselne predvsem pa niso uresničljive. Za primerjavo: Na raven A2 je bil pred leti umeščen preizkus znanja angleščine na nacionalnem preverjanju znanja, torej po približno 800 urah sistematičnega učenja, kolikor jih predvidevajo učni načrti za angleščino v osnovni šoli. Dijaki triletnih poklicnih programov naj bi to raven znanja angleščine dosegli po še dodatnih 160 urah pouka. Začetni tečaji, ki jih Slovenija trenutno ponuja tujcem, po drugi strani zajemajo 180 ur pouka.

Poleg tega opozarjamo na terminološko zmedo v predlogu novele zakona o tujcih, kjer se pojavlja osnovna raven, uvaja se nova in strokovno povsem neutemeljena sporazumevalna raven, na nekaterih mestih pa je ostala preživetvena raven.

Predlagana sprememba bo tako še dodatno posegala v pravico priseljencev do družinskega in zasebnega življenja. Po našem mnenju gre za nedopusten poseg v ustavno varovano pravico, saj le ta ne prestane strogega testa sorazmernosti. Ukrep namreč ni nujen, primeren in sorazmeren za doseganje zastavljenega cilja. Država ima za uspešno integracijsko politiko oziroma uspešno vključevanje vseh tujcev na voljo vrsto milejših, bistveno manj obremenjujočih ukrepov, ki bi bili lahko enako ali celo bolj učinkoviti in bi imeli manjše negativne učinke na pravice ljudi, povezane z družinskim življenjem.

Glede na navedeno NVO predlagamo, da se predlagana sprememba v celoti umakne.

Komentar predlaganega 11. člena, ki spreminja 47. a člen: združitev družine tujca s priznanim statusom begunca v Republiki Sloveniji

Predlagana sprememba tudi za osebe s statusom begunca, ki ne začnejo postopka združevanja družine v 90 dneh po pridobitvi statusa begunca, bistveno zvišuje sredstva, ki jih morajo izkazovati tekom postopka.

Enako kot pri spremembi pogoja v 47. členu menimo, da je nova zahtevana višina sredstev, ki bi jo morala izkazovati oseba s statusom begunca tako visoka, da bo v praksi večini sponzorjev odvzela pravico do združitve družine.

Nova višina zahtevanih sredstev je **neutemeljena, nesorazmerna in neprimerna**. V predlogu zakona niti ni pojasnjeno, kateri cilj se s povečanjem zasleduje. V postopku združitve družine morajo priseljenci že sedaj izkazovati, da imajo zadostna sredstva za preživljanje družinskih članov. V času izdanega dovoljenja za začasno prebivanje imajo priseljenci in njihovi družinski člani izjemno omejen dostop do socialnih pravic. Osebe, ki v Sloveniji prebivajo na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje zaradi združitve družine nimajo dostopa do velike večine pravic iz javnih sredstev, kot so redna ali izredna denarna pomoč, varstveni dodatek, subvencija najemnine in tako naprej. V praksi se torej družine dejansko preživljajo s prihodki, ki jih imajo na voljo. Predlog tudi ne upošteva, da priseljenci v Sloveniji pogosto opravljajo nižje plačana dela. V skladu z novim predlogom bi morali priseljenci v postopku združitve družine izkazovati neto prihodke v višini:

- 1.014,86 za sponzorja
- 578,57 za naslednjo odraslo osebo
- 598,76 za otroka.

Sponzor bo moral tako v primeru združevanja z zakoncem in otrokom izkazovati **NETO** prihodke v višini 2192,19 EUR. Po podatkih statističnega urada znaša v I. 2026 povprečna mesečna neto plača v Sloveniji 1.723,31 EUR. Predlagano povišanje je tako nesorazmerno in ne ustreza dejanskemu plačnemu stanju v Sloveniji.

Navedeno pomeni, da večina priseljencev v Sloveniji ne bo mogla združevati družine, s čimer jim bo dejansko odvzeta pravica do družinskega in zasebnega življenja, temeljna človekova pravica kot izhaja iz EKČP, Listine EU o temeljnih pravicah in Ustave RS.

Glede na navedeno NVO predlagamo, da se predlagana sprememba v celoti umakne.

Komentar predlaganega 12. člena, ki spreminja 47. b člen: združitev družine tujca, ki ima v Republiki Sloveniji priznano subsidiarno zaščito

Glede časovne omejitve:

Predlagana sprememba bistveno podaljšuje čas v katerem lahko oseba s subsidiarno zaščito zaprosi za združitev družine.

Prvotno poudarjamo, da imajo osebe s subsidiarno zaščito eno od dveh oblik mednarodne zaščite. Subsidiarno zaščito pridobi oseba, ki ji v izvorni državi grozi resna škoda: smrtna kazen ali usmrtitev; mučenje, nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kaznovanje; resna in individualna grožnja za življenje ali osebnost civilista zaradi samovoljnega nasilja v oboroženem spopadu. V praksi se družinski člani oseb s subsidiarno zaščito, v času vložitve prošnje za združitev družine, nahajajo v izvorni državi ali v sosednjih državah, brez urejenih pravnih podlag za prebivanje. Pot v Slovenijo je za večino oseb, ki pridobijo status subsidiarne zaščite izjemno težavna in dolga. Poleg tega je v Sloveniji izjemno dolgotrajen tudi sam postopek pridobitve mednarodne zaščite. V praksi lahko postopek mednarodne zaščite traja več let - posamezniki na prvostopenjsko odločitev čakajo do tri leta, v kolikor pa je njihova prošnja za mednarodno zaščito zavrnjena, lahko na odločitev sodišča čakajo še nekaj let. To pomeni, da so že po sedANJI ureditvi osebe dolgotrajno ločene od svojih družinskih članov, kar ima lahko izrazito negativne posledice na njihovo družinsko in zasebno življenje. Predlagana sprememba roka, v katerem lahko vložijo prošnjo za združitev družine, to časovno obdobje še dodatno nerazumno podaljšuje. Pri tem ne gre spregledati,

da subsidiarno obliko zaščite v praksi velikokrat pridobijo otroci brez spremstva. Navedeno pomeni, da otroci brez spremstva, ne bodo mogli začeti postopka združitve v času svoje mladostnosti. Ker osebe s subsidiarno obliko zaščite v Sloveniji ostajajo več let, saj v praksi njihova vrnitev v izvirno državo, zaradi konfliktov ni mogoča, tudi niso jasni razlogi za razlikovanje med ureditvijo, ki velja za osebe s statusom begunca in statusom subsidiarne zaščite. **Menimo, da gre za neutemeljeno diskriminacijo med osebami s statusom begunca in statusom subsidiarne zaščite.**

Glede višine zahtevanih sredstev za preživljanje:

Enako kot pri spremembi pogoja v 47. členu menimo, da je nova zahtevana višina sredstev, ki bi jo morala izkazovati oseba s statusom subsidiarne zaščite tako visoka, da bo v praksi večini sponzorjev odvzela pravico do združitve družine.

Nova višina zahtevanih sredstev je **neutemeljena, nesorazmerna in neprimerna**. V predlogu zakona niti ni pojasnjeno, kateri cilj se s povečanjem zasleduje. V postopku združitve družine morajo priseljenci že sedaj izkazovati, da imajo zadostna sredstva za preživljanje družinskih članov. V času izdanega dovoljenja za začasno prebivanje imajo priseljenci in njihovi družinski člani izjemno omejen dostop do socialnih pravic. Osebe, ki v Sloveniji prebivajo na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje zaradi združitve družine nimajo dostopa do velike večine pravic iz javnih sredstev, kot so redna ali izredna denarna pomoč, varstveni dodatek, subvencija najemnine in tako naprej. V praksi se torej družine dejansko preživljajo s prihodki, ki jih imajo na voljo. Predlog tudi ne upošteva, da priseljenci v Sloveniji pogosto opravljajo nižje plačana dela. V skladu z novim predlogom bi morali priseljenci v postopku združitve družine izkazovati neto prihodke v višini:

- 1.014,86 za sponzorja
- 578,57 za naslednjo odraslo osebo
- 598,76 za otroka.

Sponzor bo moral tako v primeru združevanja z zakoncem in otrokom izkazovati **NETO** prihodke v višini 2192,19 EUR. Po podatkih statističnega urada znaša v I. 2026 povprečna mesečna neto plača v Sloveniji 1.723,31 EUR. Predlagano povišanje je tako nesorazmerno in ne ustreza dejanskemu plačnemu stanju v Sloveniji.

Navedeno pomeni, da večina priseljencev v Sloveniji ne bo mogla združevati družine, s čimer jim bo dejansko odvzeta pravica do družinskega in zasebnega življenja, temeljna človekova pravica kot izhaja iz EKČP, Listine EU o temeljnih pravicah in Ustave RS.

Glede na navedeno NVO predlagamo, da se predlagana sprememba v celoti umakne.

Komentar predlaganega 13. člena, ki spreminja 51. člen: dovoljenje za prebivanje iz drugih utemeljenih razlogov in zaradi interesa Republike Slovenije

Glede višine zahtevanih sredstev za preživljanje:

Enako kot pri spremembi pogoja v 47. členu menimo, da je nova zahtevana višina sredstev, ki bi jo moral izkazovati tujec, katerega prebivanje v Republiki Sloveniji je v interesu Republike Slovenije, tako visoka, da bo v praksi to praktično nemogoče uveljaviti - še posebej ob pogoju "za ves čas veljavnosti dovoljenja za prebivanje".

Nova višina zahtevanih sredstev je **neutemeljena, nesorazmerna in neprimerna**. V predlogu zakona niti ni pojasnjeno, kateri cilj se s povečanjem zasleduje. V skladu z novim predlogom bi moral tujec v tem primeru izkazovati neto prihodke v višini:

- 1.014,86 EUR za ves čas trajanja dovoljenja za prebivanje. V primeru štiriletnega obdobja to primeroma pomeni $48 \times 1.014,86 \text{ EVR} = 48.713,28 \text{ EVR}$

Po podatkih statističnega urada znaša v l. 2026 povprečna mesečna neto plača v Sloveniji 1.723,31 EUR. Predlagano povišanje je tako nesorazmerno in ne ustreza dejanskemu plačnemu stanju v Sloveniji.

Glede na navedeno NVO predlagamo, da se predlagana sprememba v celoti umakne.

Komentar predlaganega 14. člena, ki spreminja 52. člen: dovoljenje za stalno prebivanje
--

Glede zvišanja ravni pogoja znanja slovenskega jezika na B1:

Ravni znanja jezika določa t.i. Skupni evropski jezikovni okvir (SEJO), na katerega se pri utemeljitvi dviga ravni znanja jezika sklicuje tudi predlagatelj. Pri tem predlagatelj, dviguje za pridobitev stalnega dovoljenja za prebivanje z A2 na B1. Gre za tretjo od šestih ravni SEJO lestvice.

Poleg tega opozarjamo na terminološko zmedo v predlogu novele zakona o tujcih, kjer se pojavlja osnovna raven, uvaža se nova in strokovno povsem neutemeljena sporazumevalna raven, na nekaterih mestih pa je ostala preživetvena raven. Predlagani člen tako omenja osnovno raven, B1 SEJA in sporazumevalno raven. Katero raven točno ima predlagatelj v mislih ni jasno, saj so vse SEJO ravni sporazumevalne.

Predlagatelji novele svoj predlog utemeljujejo s ciljem ustvarjanja pogojev za »dostojno, samostojno in neodvisno delovanje v družbi«. Vendar pa predlagane spremembe cilja ne zasledujejo, v praksi niso smiselne predvsem pa niso uresničljive. Gre za nesorazmerno povišanje zahtevane ravni. Za primerjavo: v večini držav, kjer je takšen jezikovni pogoj za stalno prebivanje sploh predviden, je zahtevala raven znanja jezika A2 (z izjemo Danske, ki je zahtevala raven B1, vendar je istočasno zagotavljala obsežno in brezplačno jezikovno podporo).

B1 je v SEJU opredeljena kot raven sporazumevalnega praga, ki ga posameznik prestopi, ko pri sporazumevanju postane povsem samostojen v večini vsakodnevnih življenjskih situacij. Strokovnjaki se strinjajo, da bi morala biti jezikovna samostojnost končni cilj integracijskega procesa, ne pa pogoj v njegovih zgodnejših fazah. Razlika med ravnema A2 in B1 namreč ni zanemarljiva: medtem ko raven B1 predvideva samostojno jezikovno delovanje, raven A2 predvideva naklonjenega sogovorca in nekaj pomoči pri sporazumevanju. Za primerjavo: Raven B1 pri angleščini pa praviloma dosežejo dijaki ob zaključku štiriletnega srednješolskega izobraževanja oziroma pri poklicni maturi, torej po približno desetih letih in okoli 1200 urah sistematičnega učenja.

Zelo težko si predstavljamo, da bi tuji državljanke in državljani "tretjih držav" ob redni zaposlitvi, morebitnem izmanskem delu in drugih obveznostih tečaja sploh lahko udeležili,

kaj šele uspešno zaključili. Navedeno bi pomenilo, da bi morali delodajalci delavcem prilagoditi delovne pogoje, kar pa se v praksi najverjetneje ne bo zgodilo.

Predlagana sprememba iz kroga izjem, ki jim ni potrebno izkazovati izpolnjevanje pogoja, izključuje večino priseljencev. To pomeni, da bodo morali pogoj izkazovati predvsem družinski člani priseljencev, ki sicer lahko dovoljenje za stalno prebivanje pridobivajo pred potekom petih let zakonitega prebivanja. **Predlagana sprememba, kot na več mestih, tako ponovno targetira družinske člane priseljencev.**

Glede izkazovanja pogoja:

Po "vzoru" spremenjene ureditve v petem odstavku 47. členu, se tudi v tem odstavku na novo določa, da tujec izpolnjuje pogoj znanja slovenskega jezika na sporazumevalni ravni, če je v okviru javno veljavnih izobraževalnih ali študijskih programov v Republiki Sloveniji, ki se izvajajo v slovenskem jeziku in omogočajo pridobitev javno veljavne izobrazbe, uspešno **zaključil** šolanje na katerikoli stopnji v Republiki Sloveniji. Večina študijskih programov v Sloveniji izvaja v slovenskem jeziku. Zato ne vidimo razloga zakaj bi morali priseljenci, ki se programa redno udeležujejo in izpolnjujejo študijske obveznosti, vendar le tega še niso zaključili, izpolnjevati obveznost udeležbe tečaja in opravljanja izpita na ravni B1. Gre za dodatno finančno obremenitev, saj bodo morali tečaj in izpit, v skladu z novo spremembo, tudi so-financirati.

Glede izkazovanja sredstev za preživljanje:

Enako kot pri spremembi pogoja v 47. členu menimo, da je nova zahtevana višina sredstev, ki bi jo morala izkazovati oseba za pridobitev dovoljenja za stalno prebivanje tako visoka, da bo v praksi večini priseljencev odvzela možnost pridobitve dovoljenja za stalno prebivanje.

Nova višina zahtevanih sredstev je **neutemeljena, nesorazmerna in neprimerna**. V predlogu zakona niti ni pojasnjeno, kateri cilj se s povečanjem zasleduje. V postopku pridobitve dovoljenja za stalno prebivanje morajo priseljenci že sedaj izkazovati, da imajo zadostna sredstva za preživljanje zase in za družinske člane. **Določba bo tako nesorazmerno prizadela priseljence z družinskimi člani.** Predlog ne upošteva, da priseljenci v Sloveniji pogosto opravljajo nižje plačana dela. V skladu z novim predlogom bi morali priseljenci v postopku združitve družine izkazovati neto prihodke v višini:

- 1.014,86 zase in enak znesek za vsakega družinskega člana; kar v primeru štiričlanske družine pomeni $4 \times 1.014,86 = 4.059,44$ EUR.

Po podatkih statističnega urada znaša v I. 2026 povprečna mesečna neto plača v Sloveniji 1.723,31 EUR. Predlagano povišanje je tako nesorazmerno in ne ustreza dejanskemu plačnemu stanju v Sloveniji.

Navedeno pomeni, da večina priseljencev, ki ima v Sloveniji družinske člane ne bo mogla pridobiti dovoljenja za stalno prebivanje.

Glede na navedeno NVO predlagamo, da se predlagana sprememba v celoti umakne.

Komentar predlaganega 15. člena, ki spreminja 56: člen: razveljavitev dovoljenja za prebivanje

V primeru brezposelnosti, bo moral po prenehanju prejemanja nadomestila za brezposelnost priseljenec izkazovati sredstva za preživljanje v višini **dva kratnika osnovnega zneska minimalnega dohodka**. **Navedeno pomeni, da bo moral priseljenec v tem času dejansko izkazovati sredstva za preživljanje v višjem znesku kot je bila njegova plača v času zaposlitve ali nadomestilo za brezposelnost.**

Enako kot pri zvišanju zneskov, v skladu s predlagano spremembo 33. in 47. člena, opozarjamo, da je zvišanje nesorazmerno in da bo v praksi pomenilo izgubo dovoljenj za prebivanje priseljencev.

Glede na navedeno NVO predlagamo, da se predlagan znesek sredstev za preživljanje, ki se veže na predlog sprememb tretjega odstavka 33. člena zakona o tujcih, umakne.

Komentar predlaganega 17. člena, ki spreminja 106. člen: pomoč pri vključevanju tujcev, ki niso državljani EU
--

Predlagana sprememba bistveno otežuje dostop priseljencev do učenja slovenskega jezika in s tem zmanjšuje možnosti za njihovo učinkovito vključevanje v slovensko družbo. Znanje slovenskega jezika je eden ključnih pogojev za samostojno urejanje vsakdanjega življenja, dostop do izobraževanja, zaposlitve in javnih storitev ter vključevanje v lokalno skupnost.

Prvotno bi želeli opozoriti, da je Zagovornik načela enakosti, že ob uvedbi znanja slovenskega jezika na preživetveni ravni, kot pogoja za podaljšanje dovoljenja za prebivanje na podlagi 47. člena Zakona o tujcih, opozoril, da je ukrep diskriminatoren (23.3. 2023). Uvedba pogoja znanja slovenskega jezika namreč velja za specifičen krog priseljencev - državljane tretjih držav in NE zavezuje državljanov EU, držav EGP in Švicarske konfederacije. Pri tem je dodatno opozoril na kontekst zahtevanega pogoja, saj je od izpolnjevanja pogoja odvisna ohranitev oz. podaljšanje dovoljenja na podlagi združitve z družino. Zagovornik načela enakosti je že takrat opozoril, da bo zahteva po izpolnjevanju znanja slovenskega jezika, kot pogoj za podaljšanje dovoljenja za prebivanje, posredno diskriminira in bo posledično najbolj prizadela ranljive skupine, predvsem otroke in ženske z mlajšimi otroci. Na enak način kot ob uveljavitvi pogoja znanja slovenskega jezika tudi predmetni predlog, ki bo zmanjšal višino sofinanciranja tečajev slovenskega jezika in ukinil brezplačno opravljanje izpita diskriminira državljane tretjih držav, posebej priseljenke.

Zahteva po znanju slovenskega jezika namreč ne zavezuje sponzorja (dokler ne vloži prošnje za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje) ampak družinske člane, pri čemer so ukrepi izpostavljeni predvsem ženske, saj lahko otroci izpolnjevanje pogoja znanja slovenskega jezika izkazujejo z udeležbo v slovenskem izobraževalnem sistemu. NVO pri tem opozarjamo, da v praksi že zaznavamo primere ko zaradi neizpolnjevanja pogoja, priseljenke ne morejo podaljševati dovoljenj za začasno prebivanje. Priseljenke tako pristanejo v pravnem položaju v katerem ni jasno ali bodo v Sloveniji lahko ostale

K temu je potrebno dodati še izjemno kratek rok za izpolnitev pogoja - družinski člani priseljencev se morajo tečaja slovenskega jezika udeležiti in ga uspešno zaključiti v enem letu od izdaje dovoljenja za prebivanje (ne nujno eno leto od prihoda v Slovenijo!), saj v

nasprotnem primeru, dovoljenja za prebivanje, ki se prvič izda za obdobje enega leta, ne bodo mogli podaljšati.

Predlagana sprememba bo tako še dodatno posegala v pravico priseljencev do družinskega in zasebnega življenja. Po našem mnenju gre za nedopusten poseg v ustavno varovano pravico, saj le ta ne prestane strogega testa sorazmernosti. Ukrep namreč ni nujen, primeren in sorazmeren za doseganje zastavljenega cilja. Država ima za uspešno integracijsko politiko oziroma uspešno vključevanje vseh tujcev na voljo vrsto milejših, bistveno manj obremenjujočih ukrepov, ki bi bili lahko enako ali celo bolj učinkoviti in bi imeli manjše negativne učinke na pravice ljudi, povezane z družinskim življenjem.

Ne strinjamo se s predpostavko, da bo uvedba sofinanciranja tečajev priseljence spodbudila k večji udeležbi in odgovornosti, saj ne upošteva razlogov zaradi katerih se priseljenci tečajev slovenskega jezika ne morejo udeležiti ali ga ne morejo zaključiti. Priseljenci v Sloveniji pogosto opravljajo (naj)slabše plačana dela, hkrati pa imajo visoke stroške nastanitve, prehrane, prevoza in drugih osnovnih potreb. Dodatni strošek tečaja lahko zato predstavlja pomembno oviro, zaradi katere se bodo tečajem odpovedali prav tisti, ki bi jih najbolj potrebovali - najbolj ranljive skupine priseljencev. Prav tako opozarjamo, da odstotkov (ne)udeležbe na programih učenja slovenskega jezika ne gre pavšalno pripisovati odgovornosti oz. neodgovornosti posameznikov, saj na možnosti udeležbe vplivajo predvsem urniki na mestu zaposlitve, družinske obveznosti, dostopnost lokacije tečaja, ipd. Zato bi bilo smiselno s programi učenja slovenskega jezika odgovarjati na potrebe tujcev in jih ne kaznovati s povečanjem njihovega finančnega bremena.

V nasprotju z zapisom predlagatelj, da se od udeležencev programov učenja slovenskega jezika zahteva 40-odstotno financiranje udeležbe "z namenom hitrejšega vključevanja v kulturno, gospodarsko in družbeno življenje Republike Slovenije", lahko sklepamo, da bo priseljencem to predstavljalo le dodatno finančno breme in oviro pri hitrejšem vključevanju v družbo v Sloveniji.

Predlagane spremembe bodo imele nasproten učinek od zasledovanega cilja. Namesto spodbujanja vključevanja bodo zmanjšale dostopnost programov učenja slovenskega jezika in posledično otežile integracijo priseljencev v slovensko družbo.

Iz dosedanjih raziskav na tem področju (Lipovec Čebren in Huber 2020; Lipovec Čebren 2021; Ajlec 2025) izhaja, da je potrebno povečati dostopnost tečajev slovenščine (in torej jih ne zmanjšati), zagotoviti večje število brezplačnih ur (in torej ne uvajati sofinanciranja) ter zagotoviti še bolj kvalitetne tečaje, ki bi sledile različnim ravnam predhodnega znanja in materinim jezikom udeležencev, različnim kontekstom zaposlovanja in delovnim zahtevam v Sloveniji.

Naj pri tem poudarimo, da dosedanje znanstvene raziskave (ibid.) v Sloveniji tudi kažejo, da ima otežen dostop do tečajev slovenščine ter s tem pomanjkljivo znanje slovenskega jezika dolgoročne posledice ne le za priseljence, temveč tudi za zaposlene v različnih sektorjih družbe (zdravstvu, vzgoji in izobraževanju, socialni, zaposlovanju), saj sproža mnoge jezikovne in kulturne nesporazume in na splošno otežuje komunikacijo ter dostop do storitev in potek dela v različnih delih družbe. Ravno zato smo v zadnjem obdobju različne organizacije (zdravstvene, izobraževalne, socialne in druge) pozdravile uvajanje

medkulturne mediacije, ki v mnogih sektorjih prispeva do bolj enakega in kvalitetnega dostopa do storitev.

Posebej problematično je tudi plačilo izpita iz slovenskega jezika za osebe, za katere je dokazovanje znanja zakonski pogoj za podaljšanje dovoljenja za prebivanje. Če je izpolnitev pogoja obvezna, finančno breme izpita ne bi smelo predstavljati dodatne ovire za ohranitev njihovega statusa. Pri takšni ureditvi je potrebno upoštevati načelo dostopnosti in socialne pravičnosti ter dejstvo, da gre pri določenih osebah za zakonsko zahtevano izpolnitev pogoja, ne zgolj za njihovo prostovoljno odločitev.

Čeprav predlog zakona formalno ne ukinja programov učenja slovenskega jezika, bo finančna soudeležba zmanjšala njihovo dejansko dostopnost. Pričakujemo tudi večji pritisk na nevladne in humanitarne organizacije, ki že sedaj zagotavljajo brezplačne jezikovne podpore in z omejenimi sredstvi zapolnjujejo vrzeli javnih programov. Če bodo programi, ki so trenutno dostopni brezplačno, postali plačljivi, pričakujemo povečanje povpraševanja po brezplačnih oblikah učenja pri nevladnih organizacijah. To bi pomenilo dodatno obremenitev organizacij civilne družbe. Prav tako se programi, ki jih izvajajo prostovoljci, ne morejo primerjati z obsegom in strukturo javno financiranih jezikovnih programov. Predlog zakona sicer ne ukinja programov učenja jezika, vendar vzpostavi finančno oviro, ki je ne bodo rešili samoplačniški programi.

Dodatno izpostavljamo dvoje:

Doslej je država v celoti financirala 180 do 240 ur jezikovne pomoči. To je sicer odločno premalo za nekoga, ki prihaja iz oddaljenega jezikovnega in kulturnega okolja, a bilo je vsaj nekaj in namen je bil načeloma dober. Po novem naj bi država to pomoč financirala le še 60-odstotno, preostalih 40 odstotkov naj bi udeleženci programov jezikovne pomoči, torej tečajev slovenščine, krili sami. Na podlagi katerih analiz je bil določen prav ta delež sofinanciranja? Kako motivirani sploh bodo tuji državljanke in državljani za udeležbo na tečajih, če bodo morali pomemben del stroškov kriti sami? Pogosto gre namreč za zaposlene na slabše plačanih delovnih mestih, nižje izobražene in za ranljive skupine oseb.

Dodatno skrb vzbuja organizacija jezikovne pomoči. Izvajanje jezikovnih programov, tako formalnih kot neformalnih, se praviloma ureja prek javnih naročil, pri katerih je odločilna najnižja cena, strokovne reference izvajalcev pa niso pomembne. Kolikšne bodo razlike v cenah med izvajalci? V primeru različnih cen bodo torej udeleženci obravnavani povsem neenako. Kako bodo tečaji prilagojeni različnim jezikovnim in kulturnim ozadjem udeležencev in njihovim sporazumevalnim potrebam? In predvsem: kako kakovostni in učinkoviti bodo taki programi, če strokovna usposobljenost izvajalcev ni eden ključnih kriterijev izbora? Iz izkušenj vemo, da nizka cena lahko obljubi kvečjemu izvedbo, ne more pa zagotoviti kakovosti. In spet smo pri vprašanju motivacije.

Komentar predlaganih 20-24.členov

Predlagani 20-24. člen višja pogoj izkazovanja zadostnih sredstev za preživljanje na **dva kratnik osnovnega zneska minimalnega dohodka** tudi za državljane EU, ki želijo v

Sloveniji prijaviti prebivanje, družinske člane EU državljanov in slovenskih državljanov ter državljane združenega kraljestva in njihove družinske člane.

Kot v predhodnih komentarjih predlaganih sprememb 33. člena ter 47. člena opozarjamo, da so predlagani zneski nesorazmerni, neprimerni in da bodo posegli v pravico EU državljanov in slovenskih državljanov do družinskega in zasebnega življenja.

Glede na navedeno NVO predlagamo, da se predlagane spremembe v celoti umaknejo.

Podpisi:

PIC - Pravni center za varstvo človekovih pravic in okolja

Delavska svetovalnica

Društvo Ključ

Inštitut za multikulturne raziskave

Zveza albanskih društev v Sloveniji

Albansko kulturno društvo Lirija - AKD LIRIA

Slovenska filantropija - Združenje za promocijo prostovoljstva

Društvo Humanitas - Center za globalno učenje in sodelovanje

Mirovni inštitut

Kulturno izobraževalno društvo PiNA

Ambasada Rog

Rdeči križ Slovenije - Zveza združenj

Zavod Krog

Slovenska karitas

Sangai d.o.o.

Društvo OV-CA

Jezuitsko združenje za begunce Slovenije

Društvo Odnos

Društvo Medkulturni Dialog

Kulturno društvo Gmajna

Infokolpa

Razredni broj